No. 31. **1837**

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk
Nieuws- Blad.
Zondag en Maandag *5 en 6 Februarij.*

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den Februarij.

De afgevaardigden hebben zich, in hunne zitting van heden lang bezig gehouden met een artikel in de wet op de gemeente attributien, betreffende de voordragt door den burgemeester te doen, van drie kandidaten, voor de benoeming van een kommissaris van politie. Men beschouwde dat door die bepaling de gemeenten in hare regten en vrijheden verkort wierden en werd het artikel door de kamer verworpen.

— De aanspraak waarmede de koning van Engeland dingsdag het parlement geopend heeft is heden alhier bekend geworden. Men ergert zich dat daarin geen woord over Frankrijk wordt gezegd, en vindt, in de rondborstige verklaring wegens het verleenen van hulpbetoon aan de Spaansche koningin-regentes, een bijtend antwoord op den toon van terughouding en onttrekking die in de zinsnede betrekkelijk Spanje in de openings-aanspraak van den koning der Franschen voorkomt. In dit stilzwijgen en in dit verschil van denkwijs en handeling omtrent de spaansche zaken, wil men een duidelijk bewijs zien van de verkoeling die tusschen de beide kabinetten van Engeland en Frankrijk zou bestaan, en dat de groote overeenstemming tusschen de twee rijken, waarvan men vroeger zoo veel opgaf, voor een groot deel verdwenen is. Slechts te hopen is het, dat deze verwijdering later niet tot eene geheele breuk overslaat.

— Naar verzekerd wordt zou de heer *Rothschild* te vergeefs zich moeite gegeven hebben, dat het gouvernement op de eene of andere wijze zich het lot van het vreemden legioen in Spanje aantrok en het van soldij en kleeding voorzag, als het eenig middel om de geheele ontbinding door dit korps voor te komen. De heer *Molé*, die op dit oogenblik door de griep is aangetast en bij wien de heer *Rothschild* met moeite een gehoor had kunnen bekomen, zou den laatsten schier geen hoop gelaten hebben, dat hij in zijne voorslagen ten gezegden einde zoude slagen.

— Bij de belangstelling die de wetten op de verpligte mededeeling en de verschillende regtsbedeeling hebben gewekt, zijn die omtrent het huwelijksuitzet van Prinses *Louise* en de dotatie van den hertog van *Nemours*, voor een deel uit het oog verloren. Volgens het *Journal des Débats*, hebben beide deze ontwerpen in de bureaux der kamer weinig tegenstand ontmoet; zelfs wil men dat de heeren *Thiers* en *Dupin* zich voor dezelve hebben uitgelaten. Genoemd ministerieel blad heeft het intusschen nog noodzakelijk geoordeeld heden een artikel aan de beide ontwerpen te wijden, en voert daarin, in het belang derzelve, onder anderen eene vrij zonderling klinkende reden aan. Vooronderteld – zegt het *Journal* – dat 's Konings zoon, op het oogenblik dat zijn ouderdom aller oogen op hem doet vestigen, verpligt ware door zijn' arbeid in het min ruime van zijn inkomen te voorzien, of aan eene huisselijke voogdijschap ware onderworpen; die nu niets hinderlijks in zich heeft, maar later voor zijne opvolgers nadeelig, en noodlottig voor den staat, kon worden!" Wanneer men nu bedenkt, dat de Koning zijn bijzonder fortuin van het staatsdomein vóór het aanvaarden der kroon gescheiden heeft, en het bijzonder domein 9 à 10 millioen renten bedraagt, dan toch inderdaad mag men zeggen dat zijne kinderen niet behoeven te arbeiden om in het bekrompene van hun erfdeel te gemoet te komen.

— Uit Toulon worden steeds berigten medegedeeld over den nieuwen togt naar Constantine, die, naar den ophef waarmede men er van gewaagt, dan al zeer geducht zal zijn. De regimenten thans in het regentschap zich bevindende, hebben, schoon het nog onzeker is, of zij al of niet tot de expeditie zullen behooren, intusschen last bekomen om hunne bataillons weer op den oorlogsvoet kompleet te maken. In het algemeen zou men eene groote magt ontwikkelen om eenen beslissenden slag te doen; vele hoofdofficieren zou men bij de expeditie voegen. Over het opperbevel heerschte nog onzekerheid, even zeer over de indeeling des legers, schoon dit laatste toch waarschijnlijk divisiegewijze zou zijn; te weten, eene voorhoede van 6000 man, bestaande uit 2000 ruiters en 4000 man ligte troepen, met drie batterijen bergstukken; het centrum uit 9000 man en 3 batterijen zwaardere veldstukken; de reserve uit 5000 man met den belegeringstrein. Over elke divisie zou een luitenant-generaal en drie maréchaux-de-camp bevel voeren. De vloot voor het transport van het leger, zegt men dat onder het bevel van een admiraal zal worden gesteld en in drie afdeelingen verdeeld, waarvan twee onder vice-admiralen, welke zouden zijn de heeren *Hugon* en *Massieu de Clerval*. Zij zou bestaan uit 30 oorlogschepen en even zoo veel transportvaartuigen. Hoe veel ijver men ook in het werk stelt, zal de expeditie toch niet voor het laatst van april kunnen vertrekken. De toerustingen om een leger van 20,000 man, met al het noodige van artillerie en bagage over zee te voeren zijn met der daad verbazend.

— Brieven uit de Havanna, over Noord-Amerika ontvangen, houden dat don *Francisco de Paula* tot Koning van Mexico zou uitgeroepen zijn. Dit vindt hier nog weinig geloof.

— De laatste berigten uit Madrid zijn van den 25sten. De officiele courant hield het berigt dat de minister *Lopez* een twintigdaagsch verlof had genomen en het lid der cortes *Armendariz* ad interim zijne betrekking zoude waarnemen. Men beschouwde dit verlof als de voorlooper van des heeren *Lopez* geheel aftreden uit het ministerie, hetwelk men reeds lang te gemoet had gezien. De oorzaken worden verschillend uitgelegd; maar het meest algemeen gevoelen is dat het misverstand tusschen dezen minister en den heer *Calatrava* tot zulk eene hoogte gestegen was, dat noodzakelijk een van beide moest wijken. De verwijdering van den heer *Lopez* uit het ministerie houdt men voor een nieuwen aan de constitutie van 1812 toegebragten slag; hij was een van hare warmste voorstanders.

Sedert twee dagen waren er te Madrid verontrustende geruchten verspreid over eene beweging die op het punt zou zijn van uit te barsten. De policie was uiterst op hare hoede en hield een wakend oog over degenen die men verdacht hield van onrust aan te stoken. Deze geruchten van oproerige plannen werden toegeschreven aan het bevel dat tot verwijdering van den generaal *Narvaez* was gegeven, die werkelijk in den morgen van den 26sten de hoofdstad verlaten had. Al de troepen waren geconsigneerd geworden. Intusschen is de meening van velen, dat het gouvernement niets wezenlijks van dien generaal te duchten had, die enkel naar de hoofdstad was gekomen, om tegen de maatregelen van het bewind te protesteren, maar volstrekt geen oogmerk zou gehad hebben om op den geest der troepen te werken. Hij begeeft zich naar het depôt te Cuenca, tot men zal hebben uitspraak gedaan over het bezwaar dat op hem rust, wegens het zonder autorisatie verlaten van zijn korps.

In het leger zijn een aantal bevorderingen gedaan, vooral van de officieren die aan het ontzet van Bilbao hebben deel genomen.

Een karlistisch officier, *Ituralde*, voor Bilbao gevangen gemaakt, was uit hoofde van ongesteldheid met vier andere officieren te Alcantara achtergelaten. Eene poging door hem beproefd om te ontsnappen mislukte, en hij werd door de soldaten die hem bewaakten op de plaats doodgeschoten.

De zitting der cortes van den 26sten leverde niets belangrijks op. Er werd over de regeling van het beheer der openbare renten gehandeld.

In een naschrift wordt gemeld dat de heer *P. P. Pizarro* den minister *Lopez* waarschijnlijk zoude opvolgen. In den afgeloopen nacht waren een aantal lieden gearresteerd geworden.

— Ter beurze werd veel gesproken over de openingsrede van den koning van Engeland, waarmede men weinig tevreden was. Reeds vóór beurstijd ondergingen de 5 pCt. eenige daling, die bij de opening nog sterker toenam op het verspreiden van het gerucht, dat er ernstige onlusten te Straatsburg waren voorgevallen. Het gemeen was in opstand geraakt en had de pontonniers bevrijd, die zich in de gevangenis hebben begeven, om in de vrijspraak hunner kameraden te deelen; de soldaten hadden geweigerd, der overheid bijstand te verleenen. Dit laatste werd echter spoedig tegengesproken en integendeel verzekerd, dat zij de pontonniers naar de gevangenis hadden terug gevoerd. Men zeide dat dit voorval niet missen kon van gunstig te werken op de thans voorgedragene wet van verschillende regtsbedeeling; de 5 pCt rezen ten laatste dan ook weêr tot 79 65. De dagbladen van Straatsburg spreken heden van het voorgevallene nog niet. — De Spaansche Ardoins zijn eenigzins gedaald, op het gerucht van onlusten te Madrid. In de vreemde fondsen ging overigens weinig om. De notering was heden (2 *Februarij*) 5 pCt. 109; 3 pCt. [illegible] Nap. renten 98,35; Portugal 31⅛; Spanje Ardoin 26; Passive [illegible] Rom. L. 102⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten Februarij.

Te Berlijn en in zijne omstreken heerscht de griep nog steeds voort. Men verzekert dat te Greifswald, eene stad in Pruissen die ruim 30,000 inwoners telt, de helft der bevolking aan deze ongesteldheid ter neder ligt.

— Leipzig zal, even als Dresden, voortaan geheel door gaz worden verlicht.

— Men verzekert dat de duitsche tolvereeniging eener allergunstigsten invloed uitoefent op de werkzaamheid der bevolking van het Thuringer-woud en omliggende kleine steden, zoodat de armoede dier streken veel vermindert, en men daar thans dagen achtereen kan reizen, zonder een bedelaar te ontmoeten.

— Uit Freyburg meldt men dat de tijdingen welke door het dagblad van Constans zijn medegedeeld omtrent allergevaarlijkste staatkundige vereenigingen der te Freijburg studerende jeugd, en die zelfs hare takken tot Heidelberg en Straatsburg zouden uitstrekken, van allen grond ontbloot is en dat de bijeenkomsten der studenten aldaar hoogstens tot de karnevals-vermakelijkheden betrekking kunnen hebben.

— De aartshertog *Karel* is den 25sten te Weenen terug gekeerd. — Er was in die hoofdstad onlangs eene vrij onhandige en mislukte poging gedaan om de kas van den krijgsraad 15,000 fl. conv. M. te ontstelen. — De weêrsgesteldheid was daar voortdurend zeer nat en veroorzaakte veel ongestelden. — Men verzekerde te Weenen dat de Nederlandsche regering zich de uitvinding der *Consolladur* geweren, door aankoop, zou hebben eigen gemaakt.

— De rooversbende van *Schubri*, die sedert lang in Hongarije talloose moorden en geweldadigheden pleegt, schijnt hoe langer hoe veiliger te worden. Door de op hen uitgezonden troepen vervolgd, zijn zij het Bannaat ingetrokken en hebben nu aldaar, onder aanvoering van hunnen 27jarigen chef, eene bezitting van den aartshertog *Karel* overvallen en geheel en al uitgeroofd.

— Gedurende de stormen van het einde van het afgeloopen jaar, is er aan de tirolsche grenzen aan den Italiaanschen kant zooveel sneeuw gevallen, dat de gemeenschap over Cadore naar Duitschland, van 25 december tot den 7den der vorige maand is gestremd geweest, iets hetwelk sedert het houwen van dien fraaijen weg nog niet was voorgevallen.

— Volgens een brief uit Rome van den 21. der vorige maand, moet aldaar het ontzet van Bilbao en de daaruit voor don *Carlos* voortgesproten nadeelen, een ongunstiger indruk op de vrienden van den pretendent hebben te weeg gebragt, dan die welke deze tijding bij zijne aanhangers aan de italiaansche grenzen, waarvan vroeger gesproken is, had verwekt. Men had daar de inneming van Bilbao door de karlisten als zeker beschouwd, en hield het er voor dat de intogt van don *Carlos* in die vesting noodwendig zijne erkenning als koning van Spanje, door de Noordsche Hoven zou ten gevolge hebben gehad. — De Paus bevindt zich, sedert dat hij door een vreemden arts geopereerd is, beter dan ooit, en het publiek ziet hem zeer dikwerf bij de nieuwe galerij in het museum van het vatikaan, die Z. H. laat oprigten. — Al, sedert lang heerschte te Rome gebrek aan baar geld; de betere muntspecien, zoo als de piasters, verdwijnen geheel, en men ziet daarvoor de in onbruik geraakte fransche munten en duitsche conventions-daalders in de plaats treden. Er bestond een plan om eene nieuwe bank op te rigten, zoodra de bestaande, die geenszins aan de behoeften voldoet, zich zou ontbonden hebben, aan welke oprigting de algemeen geachte Prins *Borghese* krachtdadig de hand zou leenen.

— Te Weenen waren den 26sten Januarij genoteerd. Met. 104¼; 3 pCt. 75¼; Bank-actien 1361.

ENGELAND.

LONDEN, den 1sten Februarij.

In de zitting van het parlement, waarvan gisteren reeds verslag is gegeven is nog, in naam van den minister lord *J. Russel* medegedeeld, dat hij voornemens was den 7. dezer een ontwerp van wet tot hervorming der municipale corporatien in Ierland, en twee dagen later een ander, tot invoering van armenwetten in dat gedeelte des Rijks, ter tafel te brengen.

Men verneemt ook nog nader dat verscheidene leden van het Lagerhuis reeds voorloopige aankondiging hebben gedaan van voorstellen die zij in de tegenwoordige zitting voornemens zijn te doen. Daaronder behoort er een van den heer *Molesworth*, betrekkelijk de zoogenaamde hervorming van het huis der Lords en een van den Heer *Duncombe*, tegen de thans in dat huis bestaande gewoonte, om ook per procuratie te stemmen.

— Het baarde veel opzien dat de heer *Sharman Crawford*, de vertegenwoordiger voor Dundalk, zijn ontslag als parlementslid heeft genomen, ten gevolge der oneenigheden tusschen hem en zijnen voormaligen vriend *O' Connell* ontstaan, wegens den weg die ten opzigte der tienden in Ierland moet worden ingeslagen.

Men herinnert zich den tijd niet, in welken zoo vele vergaderingen van beide partijen in Ierland gehouden zijn als gedurende de laatste dagen, daar men overtuigd schijnt dat in de nu geopende parlementszitting stellige besluiten zullen worden genomen omtrent die onderwerpen, welke voor dat land van het uiterste belang zijn.

— Te Glasgow is eene vergadering van handwerkslieden gehouden om eene verklaring te teekenen dat zij hunne goedkeuring niet hebben gehecht aan de eerbewijzingen, door velen uit hunnen stand aan sir *R. Peel* bewezen, naardien zij het niet eens zijn met de meening van dien staatsman, dat de hervormings-bill genoegzame verbeteringen heeft daargesteld, maar in tegendeel gelooven dat men niet rusten moet voor dat ieder braaf man, hoedanig zijn stand en bezitting zijn moge, zijne vrije stem kan uitbrengen en zelfs tot de hoogste staatsambten kan worden verheven.

— De hertog van *Sussex* is ernstig door de heerschende ongesteldheid aangetast, doch bevindt zich heden iets beter.

— Het huis van *William Medley*, een wisselhandelaar alhier, heeft dezer dagen zijne betalingen gestaakt. Hij schrijft zijnen val aan de vijandelijkheid onzer bank jegens hem, toe.

— Uit brieven van Lissabon, tot den 21 Januarij, blijkt, dat de dag van den 18den, tegen welken men ernstige ongeregeldheden voorspeld had, in de grootste kalmte was voorbijgegaan. Slechts een en zestig afgevaardigden waren op dien dag in de eerste zitting der Cortes verschenen, waar de heer *Braancamp* tot provisioneel president verkozen is; terwijl verder met eene groote meerderheid beslist was dat de Ministers het regt van zitting in de Kamer der Gedeputeerden zouden hebben.

De Koningin zou denkelijk den 26sten de plegtige opening der Cortes in persoon verrigten. Men hield het vrij algemeen voor zeker, dat H. M. zich in gezegende omstandigheden bevindt.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den Februarij.

Blijkens daarvan gedane opgave, bedroeg de bevolking van de kolonien en gestichten van weldadigheid den 1. Januarij dezes jaars onder anderen 2030 bedelaars-kolonisten, 2106 weesen en 4193 personen van hoevenaars, arbeidslieden, ambtenaren, veteranen enz., te zamen 8404 zielen. De staat der gezondheid blijft over het algemeen zeer gewenscht, en men rekent de verhouding tusschen de bevolking en de sterfte slechts 2,64 van de 100, terwijl dezelve over het geheele Rijk 3 ten honderd beloopt. Er zijn in 1836 74,428 ellen aan fijnere en grovere linnens en pijen geweven, zijnde meer dan het drievoudige van 1832; zoodat er nog maar eene schrede gevorderd wordt, om in de gansche behoefte van al die stoffen, op ruim 100,000 ellen begroot, te voorzien. Men hoopt die hoogte in 1837 te bereiken, zonder meer weefgetouwen dan het tegenwoordige getal van 105 toe te stellen, daar het niet aan de wevers ontbroken heeft, om zoo veel meer te vervaardigen, maar alleen aan genoegzaam zelf gesponnen garen. Men verwacht, dat eene wijziging in de huishouding der gewone kolonien, met het begin dezes jaars ingevoerd, het dubbel zal voortbrengen van hetgeen vroeger daarin gesponnen werd. Alle andere fabrijk-inrigtingen blijven in haren gewonen loop. Voor dezen winter is de ontginning op 43 bunders te Ommerschans en 36 bunders te Veenhuizen bepaald. Men heeft in 1836 eene vermeerdering van vee, onder anderen van 42 koeijen en 240 schapen, erlangd. De sterkte was op ongeveer 1500 koeijen, 350 stuks jong vee en over de 3000 schapen met buitengewoon geweest. Er waren 514 bunders met winterrogge bezaaid.

— Te Arnhem is den 31sten Januarij in de St. Walpurgiskerk eene plegtige hoogmis gevierd ter inwijding van het St. Hieronymus-weeshuis, zijnde het voormalig gebouw der lombard, hetwelk door de Roomsch-Katholijke gemeente is aangekocht en tot bovengenoemd einde ingerigt.

— Gedurende het jaar 1836 zijn te Vlissingen binnengeloopen 1024 schepen.

Te Riga zijn in dat jaar gearriveerd 1102 en van daar uitgezeild 1127 schepen.

In de Spaansche Ardoins was gisteren ter Antwerpsche beurs bij de opening veel navraag; zij golden 24¼ à ⅜; maar aanzienlijke verkoopen daarop volgende, daalde de koers op 24 en bleef na de sluiting op 23¾. De notering was gisteren (3 *Februarij*) Belg. 100⅝; O. Metall. 103¾; Sp. Ardoin 24⅝, 24⅛. Difered 11⅛; Nap. renten 92½; B. Tavoliere 60. Sicil. 92¼. Rom. L. 101 p. Ih. te Antw. 98¾; Braz. 85¾. — Wisselkoers op Amsterd. en Rotterd. ½ pCt. verlies k. z.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Op den 24sten Januarij, geboortedag van FREDERIK *den Groote*, welke in Pruissens hoofdstad nog steeds met belangstelling wordt gevierd, heeft de bekende levensbeschrijver van FREDERIK, de hoogleeraar PREUSZ, aan de Akademie van Wetenschappen te *Berlijn* een geschrift ingezonden, waarin dat verdienstlijke des konings bijzonder als schrijver wordt ontwikkeld, en dat moet tot inleiding strekken voor eene nieuwe volledige uitgave van al de werken van FREDERIK, die, zoo als men het gelooft, in het jaar 1840, juist het eeuwgetijde van zijne troonbestijging, op staatskosten en door de zorg der Akademie, moet in 't licht verschijnen. Eene nieuwe uitgave van 's konings werken, zoo men die met regt eene verpligting aan zijne nagedachtenis noemen mag, was tevens eene ware behoefte geworden, daar de in den jare 1788 op bevel van den minister WÖLLNER bezorgde uitgave niet alleen zeer slecht uitgevoerd is, maar veel wat de koning geschreven heeft, daaruit gelaten werd en andere stukken werden opgenomen die niet van hem afkomstig waren. Dit een en ander moet in het bovenvermelde stuk van professor PREUSZ duidelijk worden uiteengezet. Omtrent het gedenkstuk voor FREDERIK *den Groote*, schijnt men werkelijk zich aan het plan te houden om den koning te paard, met den driekantigen hoed op het hoofd, voor te stellen. Men schijnt aan het ontwerp eenen grooten omvang te willen geven want behalve het standbeeld van den koning, zonden tot het geheele monument ook de beelden van de vier zijner voornaamste veldheeren behooren.

ENGELAND. — Op den 20sten Januarij is in zijn eigen prachtig gebouwd hotel in Lincoln 's Inn Fields overleden de hoogleeraar in de Architectuur aan de koninklijke Akademie te *Londen* sir JOHN SOANE in den hoogen ouderdom van 87 jaren. In nederigen staat

geboren, leidde hij zich reeds vroeg op de beoefening toe van het door hem gekozen vak, behaalde vóór den gewonen ouderdom, den prijs aan de koninklijke Akademie, werd in 1788 tot architect van de Bank benoemd en volgde in 1806, zijn leermeester DANCE op in de betrekking die hij tot zijnen dood bekleedde. Weinige bouwmeesters van den tegenwoordigen tijd hadden meer en voordeeliger betrekkingen dan SOANE; doch weinigen waren er ook wier werken meer gegispt en bespot werden. Zijne edelmoedigheid was groot, doch zij was praalvertooning. Hij schonk zijn kostbaar Museum aan het land, eene daad op zich zelve zeer verdienstelijk, maar het aanbod om daarbij als schenking nog eene som van 30,000 p. st. te voegen, kon de algemeene goedkeuring niet verwerven, daar de man kinderen en klein-kinderen had; met de eerste leefde hij wel is waar in onmin, doch hetgeen de openbare meening achtte dat hem het regt niet gaf om te dier oorzake ook de laatste, die daaraan geheel onschuldig waren, zijne gevoeligheid te doen ondervinden, ten einde hij zijne roemzucht konde streelen. Bij de bill, waarbij het Museum van het land overging, werd nog door de menschlievende zorg van den heer PEEL de bepaling opgenomen die aan den ouden man nog het regt liet om later naar zijn goedvinden over zijn overig eigendom te beschikken. »Het is te hopen," – dus laat de Engelsche berigtgever zich uit – »dat hij op het laatst van zijn leven zich nog met zijn kroost zal verzoend hebben en de vreugd der natie, bij het ontvangen van de schoone collectie, die nu aan het land toekomt, geheel onvermengd zal zijn."

FRANKRIJK. — De Akademie der Zede- en Staatkundige Wetenschappen heeft, in hare zitting van den 28sten ll. den baron DE STASSART, te Brussel, tot haar corresponderend lid voor het gedeelte der zedekunde, gekozen. — Een bijzonder geval, den nadruk betreffende, is dezer dagen te Parijs voor de regtbank bepleit. De bijzonderheden daarvan komen in 't kort hierop neêr: Door den boekverkooper RENDUEL te Parijs, wordt tegenwoordig eene prachtuitgave van VICTOR HUGO's Werken, met fraaije platen in 't licht gegeven. De Brusselsche uitgever WAHLEN, al spoedig een' nadruk daarvan leverende, besloot, ook zijne editie met platen te voorzien en wendde zich tot het vervaardigen derzelve aan den graveur LEJEUNE te Parijs, met wien hij eene overeenkomst trof, en die voor de onderneming aan zich verbond den plaatdrukker GILLÉ en een ander van het vak, MELIN genaamd. De uitgever RENDUEL, van dezen handel onderrigt, deed bij den drukker GILLÉE drie platen naar de zijne nagemaakt, in beslag nemen, alsmede een aantal afdrukken, facturen enz. Voor de regtbank gebragt bepleitte de Advokaat DUBRENA de zaak van LEJEUNE, GILLÉE en MELIN, beweerende dat de gedachte platen naar buitenslands bestemd zijnde, hier dus de misdaad van nadruk eens werks in Frankrijk uitgevoerd wordende, niet bestond; dat alzoo het art. 425 van het strafwetboek hier niet kon toegepast worden, dewijl in den nadruk zonder debiet het misdrijf niet bestond bij dat artikel aangeduid. Van den anderen kant schetste de advokaat VATISMENIL al het schandelijke van den nadruk, die zooveel nadeel aan den Franschen handel toebragt, en betoogde dat het debiet niet noodig was om den nadruk te constateren, maar de enkele daadzaak van nadrukken reeds de strafbepalingen bij de wet voorzien op zich riep. Dit gevoelen werd door den advokaat des konings gedeeld en de regtbank, uitspraak doende, bekrachtigde de confiscatie der in beslag genomen artikelen en veroordeelde elk der drie in den nadruk betrokken personen tot 100 fr. boete en de kosten, en bovendien tot eene schadevergoeding aan den uitgever RENDUEL van 2000 fr. en een jaar gevangenis. — Hoezeer het bekend was dat de opgang van nieuwe stukken in de hoofdstad dikwijls te danken is aan goede vrienden, die hun woord geven om door uitbundige toejuichingen het stuk op de repertorielijst eene vaste plaats te bezorgen, dat men zelfs in het ergste geval voor geld geëxerceerde lieden daarvoor gebruikte, had men tot heden nog niet gehoord van vaste verbindtenissen van dien aard tusschen eenen schouwburg-directeur en iemand die zich den titel geeft van: »ondernemer voor den goeden opgang van dramatische stukken". Het bankroet dezer dagen van zulk een' entrepeneur, COCHOT geheeten, heeft het bestaan van soortgelijke overeenkomsten ten volle bevestigd. De man had, volgens zijn' boekstaat, in vier jaren tijds, ongeveer 30,000 fr. met dit handwerk overgewonnen. Blijkens eene zoodanige akte van overeenkomst verbond de directie van den schouwburg zich van haren kant, behalve tot het leveren van een aantal toegangkaartjes waarover de ondernemer ten zijnen profijte beschikken kon, tot het afgeven van 25 parterre-biljetten en zes voor de amphiteatres, die gebruikt moesten worden voor den goeden opgang van het stuk. De ondernemer moet voor dit laatste al wat in zijn vermogen is aanwenden; dagelijks bij de administratie de noodige instructien komen vragen; bij de repetitien tegenwoordig zijn om van den directeur te vernemen waar hij bij de voorstelling op te letten heeft; het début (bijzonder van dezulken die hem aanbevolen worden, der acteurs en actrices, te verzekeren; in zijne dienst ten minste ordelijk gekleedde lieden nemen, en als waarborg bij de directie 20,000 fr. storten. Tot belooning voor zijne moeite krijgt de ondernemer, bij nieuwe stukken van drie akten, de opbrengst van al de plaatsen in het parterre, voor de mindere stukken die van 100 à 120 plaatsen, blijvende hij overigens, niet aan zijne verpligting voldoende, niet verantwoordelijk zoo een stuk, in weerwil der slinksche streken, den gewenschten opgang niet maakt. — Moet men na dit alles zich nog verwonderen, hoe de allerellendigste stukken, zooal geen bijval vinden, toch door het publiek geduld worden? maar wat wordt er zoo doende van het talent, en wat moet, bij zulk eene handeling, voortaan den toets wezen van hetgeen wezenlijke verdienste heeft, welk de omgekochte hand van ellendelingen niet behoeft eene blijvende plaats op de rol van den schouwburg waardig te zijn?

AZIË. — Volgens de jongste Oost-Indische bladen, mogen de vrienden der Oostersche phililogie hoop voeden van weldra eene volledige uitgave des werks Scheherazade, of duizend en een nacht vertellingen, in het oorspronkelijk Arabisch in 't licht te zien verschijnen. Het is bekend dat, alhoewel de titel van dit in Europa algemeen bekend geworden werk aanduidt, hoeveel hoofdstukken of afdeelingen het moet inhouden, de geleerdste oosterlingen er toch slechts 300 kenden, waarvan slechts 200 in druk uitgegeven, tot eindelijk, bij de uitgave door professor HABICHT, te Breslau, bezorgd, er nog 100 bij werden gevoegd. Op de terugreize uit het Oosten van den britschen majoor MACON, in gezelschap van lord CONBERMERE, vernam de eerste, dat eene aanzienlijke Arabische familie in Egipte, sedert onheugelijken tijd in bezit was van een volledig Handschrift dier vertellingen, doch om geen prijs er toe te bewegen was een afschrift er van te laten nemen. Zulks mogt nogtans den majoor, door behulp van personen van veel invloed, schoon eerst na oneindig veel moeite, gelukken. Hij nam het afschrift mede op zijne reis naar Oost-Indien, met voornemen om het daar uit te geven, doch de dood nam hem weg. Desniettemin mag men verwachten dat de onderneming zal worden voortgezet. Het handschrift, in vier zeer fraai geschreven banden, ligt thans ter openbare bezigtiging in de St. Andrews-bibliotheek. — Door zekeren heer STEPHENSON is onlangs in het engelsch Oost-Indisch district Tishout een verschijnsel van sonderlinge schijnvertooning waargenomen. De plaats waar deze vertooning zigtbaar was, is een uitgestrekt veld, zonder boomen of struiken, slechts overdekt met kort gras, hier en daar blijken van zoutachtige ontbindingen dragende. Des middags ten drie ure van den 15den September nam de heer STEPHENSON het verschijnsel waar: Elk voorwerp scheen vijf à zesmaal grooter dan gewoonlijk; menschen en dieren schenen reusachtige schimmen, in de verte met groote stappen daarheen wandelende; sommigen schenen op stelten te gaan, terwijl het hoofd van eenige buffels grooter dan hun ligchaam scheen; enkelen waren zoo hoog verheven dat hunne beenen palmboomstammen schenen. Die wonderlijke soort van beelden veranderde bij elke beweging en dwaalden als schimmen en telkens afwisselende gedaanten rond. De waarnemer op den grond zich neêrleggende, zag duidelijk eene soort van blaauwachtigen en doorschijnenden damp, zich golvenderwijs bewegen; de heer STEPHENSON twijfelde er niet aan of deze damp was de oorzaak van het verschijnsel. De inboorlingen schenen er weinig aan gewoon, naardien zij buitengemeen bevreesd waren. Daar nu de vlakte overigens, ten Oosten door een groot moeras wordt bepaald, dacht de heer STEPHENSON dat de door hem waargenomen damp de oorzaak was der malaria, waarvoor de inboorlingen tevens zooveel ongerustheid hadden. Met der daad hoorde hij van eene aanmerkelijke sterfte in den omtrek, eenige dagen na het verschijnsel.

NEDERLANDEN. — In vele vreemde en ook in binnenlandsche journalen vindt men melding gemaakt van de zeer merkwaardige proefnemingen, door den heer CROSSE in Engeland, op zijn buiten te Broomfield gedaan, welke schijnen ten doel te hebben, om, door langzaam maar geleidelijk werkende eectro-galvanische stroomen verbindingen en ontbindingen van ligchamen daar te stellen, en welke galvanische toestellen daarin van de gewone verschillen, dat dezelve, zonder bijvoeging van zuur of zout, alleen door zuiver water werken. In Augustus ll., heeft die heer te Bristol, in een gezelschap van geleerden, verslag gedaan van hetgeen hij reeds verkregen had. — Verleden dingsdag avond zijn er in de Maatschappij Felix Meritis te Amsterdam, afdeeling natuurkunde, insgelijks door een der leden, den heer VAN DER VOORT, in navolging van den heer CROSSE, proeven genomen. Deze heer toonde aan, dat hij in zeer korten tijd, uit de werking van een op die wijs met zuiver water bevochtigde Galvanische colom van 21 paar 2 duims platen (oude maat), eene boven verwachting goede uitkomst had. Aan de zinkpooldraad had zich, uit eene zeer verdunde oplossing van salpeterzuur zilver, het metaal in schoone schitterende kristallen gevormd, terwijl aan de koperpooldraad vele luchtbelletjes waren voorgekomen, benevens eene donker gekleurde doorschijnende stoffe, die onder het microscoop ook kristalvorming toonde, met vloeibare amonia zich verbond, een midden-zout daarstelde en lakmoes-papier rood verwde. Dit onderzoek beloofde Z. Ed. voort te zullen zetten en zijne verdere bevindingen aan de leden mede te deelen. — Als vervolg op een vroeger medegedeeld berigt van den heer BORTA uit Utrecht over den middelbaren tijd, waarbij, als zeer nuttig voor deszelfs berekening het bezit van goede zonnewijzers werd aangeprezen, wordt thans uit Zwolle gemeld, dat de stads uurwerkmaker aldaar, de heer K. W. UHLMAN, voor eenigen tijd, eene nieuwe soort van zonnewijzer, met een' beweegbaren uur- en minuutwijzer, heeft uitgevonden, die zoo duidelijk en juist is, dat hij van den op- tot den ondergang der zon, slechts een weinig door hare stralen geraakt wordende, den zonne-tijd tot zelfs op een kwart minuut aanwijst. Door den heer UHLMAN was reeds een aantal van deze zijne verbeterde uurwijzers tevens met regulateurs, aan verscheidene plaatsen in ons vaderland geleverd.

ZAADMARKT TE AMSTERDAM.

(Van Vrijdag 4 Februarij.)

KOOLZAAD. — Dadelijk zonder handel; op 9 vat in Maart 65 £.
LIJNZAAD. — ƒ 10 lager: 114 ℔ Zeeuwsch ƒ 360.
RAAPOLIE. — Per 6/w. ƒ 37½; vliegend ƒ 36¾, ½; Mei ƒ 34¾ à 35; September en October ƒ 31¾ à 32.
LIJNOLIE. — Per 6/w. ƒ 35; vliegend ƒ 34 à 33¾.
HENNIPOLIE. — Per 6/w. ƒ 43½; vliegend ƒ 42¾.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (3 *Februarij*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53⅝; dito 5 pCt. 101¾, 7/8; Kansb. *f* 23⅞; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 94 11/16, ⅝, 11/16; dito 3½ pCt. 78 1/16, ⅛; Handelm. 181⅜; nieuwe 4 pCt. 90½; Ardoins van 85 ⅛, 24⅜, ¼; Comp. 46, 45¾; Uitgest. 8⅞; Columb. 21; Enk. bl. gr. 28⅛.

Met Hooge Toestemming

zal, J. VAN RIEL, in *'t Hof van Holland*, geven BAL, op Maandag den 6den Februarij 1837. De entrée voor ieder Heer, met of zonder Dames, is bepaald op 99 Cents. Het Bal zal aanvang nemen des avonds ten *negen ure*.

MET HOOGE TOESTEMMING,

zal, J. VAN TEETERING, in *de Beurs van Rotterdam*, op Maandag den 6den Februarij 1837, des avonds ten 9 ure, ten zijnen huize een BAL geven. De entrée is voor ieder Heer, met of zonder Dame, bepaald op *f* 1,60, voor welke entrée men eene Flesch Wijn zal kunnen eischen.

NB. De ondergeteekende vermeent, op de Advertentie van J. VAN DER SCHRIECK, geplaatst geweest in de *Bredasche Courant* van 1° dezer, provisioneel te moeten antwoorden, dat, ofschoon daarin voorkomt, dat het KANTOOR DER BIER-BROUWERIJ *DE LEEUW*, aan dezelve voor alsnog is gevestigd, het echter zeker is dat alle BOEKEN tot de ASSOCIATIE behoorende, zich te zijnen huize bevinden, en alzoo vertrouwt zich veilig te mogen en te kunnen refereren aan zijne Advertentie, te vinden in voormelde Courant van den 31sten Januarij jl.

Breda, 4 Februarij 1837.

J. VAN HAREREN.

*** Die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan, den Boedel van wijlen den Heer PIETER VAN 'T GROENEWOUD, Zoon van wijlen JACOB VAN 'T GROENEWOUD en PIETERNELLA VAN OOST, in leven Plattelandsch Heelmeester te *Noordgouwe*, provincie *Zeeland*, alsmede diegenen welke vermeenen tot deszelfs Nalatenschap geregtigd te zijn en daarvan tot heden geene aangifte hebben gedaan, worden verzocht daarvan, vóór den 1. Maart aanstaande, met *gefrankeerde* brieven, opgave te doen aan den Notaris VAN DER HALEN te *Brouwershaven*.

*** Een HEEL- en VROEDMEESTER, van de vereischte getuigschriften voorzien, en genegen zich in de gemeente van *Rucphen* neder te zetten, tegen eene vaste jaarwedde van *f* 200, vervoege zich in persoon of met *gefrankeerde* brieven bij den Burgemeester dier gemeente vóór het einde dezer maand.

UIT DE HAND TE KOOP:

De PASTORY te *Dorst*, bestaande in een hecht Gebouw op den beganen grond, voorzien van drie ordinaire en twee kleine Vertrekken; voorts eene ruime Keuken, Kelder en Pomp; boven vindt men een bekwamen Zolder, welke aan de voorzijde gedeeltelijk bereids voor twee Bovenvertrekken is ingerigt. Dit Gebouw, waarbij een ERF en TUIN gevoegd wordt, te zamen groot 684 vierkante ellen, is staande en gelegen aan den Straatweg tusschen *Breda* en *'s Bosch*, een uur gaans van eerstgemelde Stad en midden in de kom van *Dorst*, vlak bij de aldaar nieuw gebouwde R. K. Kerk.

Informatien zijn te bekomen bij den Heer Pastoor te *Dorst* des Dingsdags en Donderdags van elke week, tot ult. Maart aanstaande.

Uit de Hand te Koop:

Eene PLATTELANDS HEELMEESTERS APOTHEEK, benevens eenige INSTRUMENTEN. Te bevragen bij den Notaris L. J. VAN DER HALEN, te *Brouwershaven*. Brieven *franco*.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, ENZ.

Eerste Ressort. Provincie Noord-Braband.

Kantoor Zevenbergen.

AANBESTEDING

VAN HET

UITBAGGEREN DER HAVEN

TE OOSTERHOUT.

De Agent van het Domein in het District Zevenbergen, J. GROENEVELDT, zal, als daartoe geautoriseerd, ten overstaan van den Heer Burgemeester der Stad Oosterhout, op Zaturdag den 25sten Februarij 1837, des voormiddags ten elf ure, ten huize van den Heer G. D. SANGSTER, in het Logement *de Pelikaan*, te Oosterhout, aan de minstinschrijvenden in het openbaar Aanbesteden:

Het UITDIEPEN *der* HAVEN *te Oosterhout, over eene lengte van* 1900 *strekkende el.*

De conditiën van Aanbesteding kunnen, van heden af, dagelijks, ten kantore van opgenoemden Agent, alsmede ten huize van den Heer G. D. SANGSTER, worden gelezen, en zal wijders van dit werk, daags vóór de Besteding de noodige aanwijzing worden gedaan, terwijl voorloopige informatiën te bekomen zijn bij den Agent voornoemd, den Opzigter LUGTEN, te Teteringen, en den Plantadjemeester der Domeinen te Oosterhout.

Zevenbergen, den 19. Januarij 1837.

De Agent voornoemd,

GROENEVELDT.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

PUBLIEKE VERPACHTING DER INVORDERING VAN HET HAVEN- EN VAARTGELD

ONDER OOSTERHOUT.

De Agent van het Domein in het District Zevenbergen, zal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, al of niet in tegenwoordigheid van den Heere Inspecteur, op Zaturdag den 25sten Februarij 1837, des voormiddags ten tien ure, ten overstaan van den Heere Burgemeester van Oosterhout, ten huize van den Heer G. D. SANGSTER, in het Logement *de Pelikaan*, publiek Verpachten:

De INVORDERING *van het* HAVEN- *en* VAARTGELD *te Oosterhout, voor den tijd van 6 jaren, ingaande primo Maart aanstaande.*

De Conditiën kunnen, van heden af, dagelijks, ten kantore van opgenoemden Agent, alsmede ten huize van G. D. SANGSTER voornoemd, worden gelezen, terwijl nadere informatiën te bekomen zijn bij den Agent, alsmede bij den Plantadjemeester te Oosterhout.

Zevenbergen, den 26. Januarij 1837.

De Agent voornoemd,

GROENEVELDT.

HET LEESKABINET.

MENGELWERK

TOT GEZELLIG ONDERHOUD VOOR BESCHAAFDE KRINGEN.

Te Amsterdam, bij H. FRIJLINK.

Redacteur en Uitgever van dit Maandwerk, dankbaar voor den steeds toenemenden bijval, waarmede het Publiek hunnen arbeid blijft vereeren, en waardoor dit jaar eene aanzienlijke vergrooting der oplage noodzakelijk geworden is, zullen alles aanwenden, om zich dien bijval meer en meer waardig te maken. Zij meenen dan ook zich te mogen beroepen op de beide eerste Nommers van den tegenwoordigen Jaargang, die met eene geheel *nieuwe* letter gedrukt, en met zes keurige platen versierd, aan de respectieve Inteekenaren zijn verzonden, en de volgende artikelen bevatten:

N°. 1. *Canton.* (Met eene Plaat.) — *De Amerikanen in Engeland* (VIII. *Wandeling in Londen.*) — *Een Tweegevecht onder Lodewijk* XIII. — *Jules Janin.* (Met eene Plaat.) — *De Stad der Kolommen.* — *De Verovering van het Kasteel van Linlithgow.* (Met eene Plaat.) — *Het Krokodillen-eiland.* — *Kosciusko.* — *De Normandijer en de Bretagner.* — *Het hedendaagsch Parijs.* (*Het Paleis en de Tuin van het Luxembourg.*) — *De ongeteekende Boekbriefjes.* — *Bader te Stokholm.*

N°. 2. *De Shetlandsche-eilanden, in den zomer van* 1836. — *De Amerikanen in Engeland.* (IX. *De St. Paulus-kerk.* — X. *De City.*) — *Mad. Malibran.* (Met Portret.) — *De Engelsche Prachtliteratuur.* — *De IJzeren Spoorweg van Londen naar Greenwich.* (Met eene Plaat.) — *Eene diplomatische Zending.* — *De gevangene Schilder.* — *De Dochter van den Schoolmeester.* — *Geen Geld, geene Examen.* — *De Luchtreis van den Heer Green.* — *Het hedendaagsch Parijs.* (*Wandelingen door den Pont neuf naar den Marché des Innocens.* (Met eene Plaat.) — *Eene Amazone.* — *Haydn's Strijkers-quartetten.* — *Drinkbaar maken van Zeewater.*

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.